

SOKOŁSKE POWĚŚĆE

Sokoł do Domowiny přiwzaty

Zwjazkowe předsydstwo Domowiny wobzamkny na swojim posedženju 11. decembra, wotpowědować próstwje Serbskeho Sokoła wo přistup Domowiny. Člonojo zwjazkowego předsydstwa so jednohólnje za to wuprajichu, Sokoł hač do doskónčneho rozsuda 4. hłownje zhromadźizny dnja 12.4.1997 nachwilnje přiwzać.

Sokołam gratulowali

Předsydstwo Sokoła gratulowaše dnja 29. oktobra Józefej Kilankej z Budyšina k jeho 60. narodninam, dnja 1. nowembra w Budyšinje Mikławšej Krawcej tohorunja k 60inam a 4. nowembra w Ralbicach čestnemu starosće Jurjej Frencej k jeho 75. narodninam.

Předsydstwo Serbskeho Sokoła gratuluje M. Krawcej (horjeka naprawo) 1.11.96 k jeho 60. narodninam. – Józef Kilank (pódlá naprawo) přijimuje k swojim 60. narodninam 29.10.96 gratulaciju Serbskeho Sokoła.

Foće: P. Hejduška

Čestny starosta Serbskeho Sokoła Jurij Frencl je jako 75lětny hišće stajnje za kopańcu a sport po puću. Foto: M. Štramba

Smjeć ☺ so směš...

Džowka pokazuje wowce wobraz, na kotrymž staj běharje widjeć. „Widziš mojego Pawla?“ „Tón z tym čerwjnym šawlom, to dyrbi wón być.“ „Ju však, ale to njeje čerwjny šawl – to je wutyknjeny jazyk.“

Trenar swari po wubědźowanju na jěcharja, kotryž daloko za dobyćerjom cil docpě. „Čłowječe, by dyrbjał wo wjele spěšniši być!“ „To chcych“, mjenješe jockey, „ale dyrbjach džě při konju wostać!“

Wnučk powěda wo wopyće w cirkusu zahoriće swojemu džědej: „Předstaj sej, tam su tež elefanty bul kopali. A kak, či praju!“ Na to džěd: „To je tola bjez džiwa – při štyrjoch nohach!“

Džakujemy so sponsoram Serbskeho Sokoła z. t. w lěće 1996

- Awtowy dom Hartmuta Vogta Budyšin
- Napojowy wikowar Jan Nuk Budyšin
- Wobchodnik Torsten Funka Budyšin
- Pućowanska firma Mikławša Šmita Radwor
- Bjeńšec twarski dom Smječkency
- Elektromišter Jurij Špitank Zejicy
- Elektromišter Joachim Mikławšk Budyšin
- Připrawowa a tepjenska firma Maćija Brycki Prawočicy
- Allianzowy zastupjer Jan Hórnik Jaseńca
- Allianzowy zastupjer Gerhard Róbl Smjerdžaca
- Předewzaćel Jurij Čornak Šešow

P. Šotta

Jednaćel Serbskeho Sokoła z. t.

hrajne lěto	městno we wobwodnej lize	městno we wobwodnej klasy	přispomnjenja
79/80	9.		
80/81	14.		zestup
81/82		4.	
82/83		4.	
83/84		1.	postup so nje poradzi
84/85		10.	
85/86		7.	
86/87		4.	
87/88		5.	
88/89		2.	
89/90		2.	
90/91		1.	postup
91/92	6.		
92/93	7.		
93/94	11.		
94/95	9.		
95/96	11.		
96/97	...		
(po 1. polseriji)			

Zaměstnjenje koparjow Sokoła Ralbicy/Hórki wot 1980

SOKOŁSKE LISTY

Chwalospěw na koparjow Sokoła Ralbicy/Hórki

Tekst: Mikławš Krawc Hudźba: Jan Cyž

Štó by njeznał našich serbskich koparjow,
přiwisnik by njebył wjesnych pachotow,
kotriž k wjeselu wšěch fanow zahraja,
kotriž žanoho so mustwa njeboja.

Refrain: Ralbicy/Hórki, či dobri su, (haj, dobri su!)
Ralbicy/Hórki, či njezańdu! (ženje njezańdu!)

Hdyž je skónčnje zaso přišla nježdela
a je domjaca hra hólcow Sokoła,
to we wulkej ličbje ludžo chwataja
do Ralbic, tam pohonjeja: „Doprědka!“

Refrain: Ralbicy/Hórki, či dobri su, (haj, dobri su!)
Ralbicy/Hórki, či njezańdu! (ženje njezańdu!)

(1996)

A hdyž potom sokoljo hru dobudu,
wězo nadeńdžemy dobru naladu,
jeli pak raz njebožownje přehraja,
nježdźiwajcy toho wšudže wotaja:

Refrain: Ralbicy/Hórki, či dobri su, (haj, dobri su!)
Ralbicy/Hórki, či njezańdu! (ženje njezańdu!)

Dothož na swěće tu žiwy wostanu,
horić chcu a budu so za kopańcu,
swojom mustwu stajnu swěru wobchowam,
z wami wšitkimi sej rady zaspěwam:

Refrain: Ralbicy/Hórki, či dobri su, (haj, dobri su!)
Ralbicy/Hórki, či njezańdu! (ženje njezańdu!)

Koparska scena z hry Sokoła Ralbicy/Hórki na spočatku tuteje sezony doma přeciwo postupnikkej z Weinböhla. Při bulu widžimy Daniela Matješka. Foto: P. Rab

Serbski čelozvučovański system

Po Tyršowem systemje

wudźeła

Dr. phil. H. Šleca

Prěkuš

W Budyšinje 1997

Z nakładom Łužisko-Serbskeho Sokolskeho Zwjazka

Sym-li w našich kónčinach na sportnišću abo w sportowej hali a tam ludźi serbsce rěče słyšu, to so najprjedy raz wjeselu. Často, přecasto wšak so mjerzam, je-li to ujerodna serbsčina. To słyšiš wurazy kaž „eka“, „hand“ abo „tor“ abo zhoniš, zo steji „ajns cu nul“ po přémim „halbajće“. A tuchwilu tola hižo kóždy serbski pjerach akrjec wot doma słowa „róžk“ (a byrnjež to „pjaty“ byl), „ruka“ abo „wrota“ znaje a potom nanajpozdžišo w šuli wurazy kaž „počas“ abo „jedna : nula“ słyši. Při tajkej njerolnej (móhli tež prajić „njerodnej“) serbsčiny móže so cí stać, zo dožiwiš wěcki kaž ajkule, wo kotrejž čitach w Serbskich Nowinach 12. julija z pjera dr. P. Völkela: „Pola nas doma mamy tuchwilu znatu holcu na čerjach. Ta je skrótko byla pola znateje w Chróscicach a je so cyle zbožowna wróćita: Die Kinder haben dort sorbisch gesprochen, und ich habe alles verstanden.“ Rěč bě wo usbolu, wo gut štyrmerach a gekont fertajligerach a jednym doof tormanu a echt šitsichteru atd.“

Mjeztym zo je wužiwanje němских słowow woprawdže njetrjebawše, mamy-li měto nich starodawne ryzy serbske pomjenowanja, dyrbyeše so z wuwicym čelozvučowanja a sporta w Serbach cyłkowna serbska erminologija na tutym polu tworić. Tutón nadawk bě sej w léce 1920 založeny Serbski šokol stajit – a přikładnje spjelni! Nic jenož tym, zo wuwi słownistwo, ale tež z tym, zo taraje so zaměrnje wo jeho aktiwne nałožowanje. Alfons Wiczak hódnoći w swojej knize Serbski Sokol“ prócowanje sokołow wo wudospołnjenje a nałožowanje našeje rěče ara wysoko, zwuraznje tole: „Smě so prajić, o bě sokołski zwjazk jeničke serbske owarstwo, w kotrymž pěstowaše so konsewentnje skrućenje rěčeho wědomja po luchu kaž tež po praktiskej stronce. Serbski šokol bě so stał z wěrnym budźicelom serbskeje rěče“ (str. 97).

Hižo w čisle 1/1924 časopisa „Sokołske listy“ čitamy: „W našim praktiskim džeali nam pod nohomaj wosebje požadanje po erbskej čelozvučowanskej terminologiji a raktiskim powučanju našich načolnikow.“ Wohodla zaběrachu so načolnik sokołow, kiž

Něhdy a džensa

Serbska sportowa terminologija

běchu zdobom dobri znajerjo serbsčiny, intensiwnje z wutworjenjom serbskeje sportoweje terminologije. Běchu to wosebje dr. Herman Šleca, prof. dr. Arnošt Muka, Michał Nawka, Měrcin Nowak-Njehorňski a pozdžišo Jan Meškank. Sokoljo zložowachu drje so předewšim na česku terminologiju – w Čechach džě běštaj sokołstwo hižo w léce 1862 Tyrš a Fügner založilo –, wužiwachu pak po móžnosći serbske rěčne zakłady. Wot 1924 hač do kónca wuchadźenja w léce 1932 wozjewjachu „Sokołske Listy“ běžnje sportowe słownistwo. Najprjedy bě to powšitkowna terminologija, potom terminologija za prostne zvučowanja, slědowaše terminologija za narjady, na přikład za překuš (hlej wobraz horjeka).

Ze stawiznow Sokola wěmy, zo pěstowaše so nimo prostnych zvučowanjow (džensa bychmy prajili „nimo gymnastiki“) a zvučowanjow na narjadach pozdžišo tež rjad dalších sportowych družin, zo sahaše wot lochkoatletiki hač ke kopańcy a samo hač k pjascowanju. Za kóždu družinu wutwori so terminologija. Chcemy to na přikładze kopańcy ilustrować:

W čisle 3/1932 wozjewjachu „Sokołske Listy“ tak mjenowany „kopanski słowničk“ kaž tež „wučah z kopanskich zakonjow“. Słowničk zestajał a prawidła přeložił bě Jan Meškank, zwjazkowy načolnik Sokola. Njehodži so hižo zwěsčić, što je dale šerpato

ko k nastaju terminologije přinošował. Hižo na zakładze tehdyšeho hrajeneho systema čitamy tam wšelake pomjenowanja, kotrejž su džensa přestaryjene. Tak njewužiwamy hižo słowa kaž „lěwy zwjaznik“ (pollěwy nadběhowar), „prawy zwjaznik“ (wotpowědnje połprawy) abo „běharski rjad“ (němsce „Läuferreihe“ za džensniše srjedźne polo) abo „lěwy(prawy) křidlownik“ (němsce „Linksaußen“ resp. „linker Flügelmann“). Njeznate džensa su tež wurazy kaž „zwjazkowa hra“ (Verbandsspiel), „towaršna hra“ (Gesellschaftsspiel) abo „chłostanka“ (Strafstoß). Ale powšitkownje namjetowachu so wurazy, kotrejž džensa hišće wužiwamy, kotrejž su so zadomili. Njemóžemy wšě podać, mjenowane njeh su někotre: wrotar, škitar, nadběh, sudnik, jědnatka, šěsnatka, wólny kop, njerozsudne, zakop, kryc. Wšěm čitarjam, kotřiž sami kopańcu hraja, sprostředkujemy jako „dobru radu“ wučah z podatych prawidłow: „Nohi podtykować, podběhać,

kopać, bić a naskakać je kruće zakazane. Žadyn hrajer, z wuwzaćom stražnika we wrotach, njesmě bul z wotmyslom z ruki hrać.“ A njeh je dowolene so za tym prašeć, hač je podaty wuraz „murjować-mauern“ jako taktiske postupowanje wutupjene.

„Wšudže ma so na naše wjesne a serbske poměry džiwać“ – tute słowa napisa Jan Meškank na kóncu podatych wučahow z prawidłow za kopańcu. Njesluša nimo přistojneho zadźerženja hrajerjow a přihladowarjow k tomu tež, zo so wo čistu serbsčinu prócujemy? A štož aktiwne nałožowanje rěče nastupa, to staraše so prjedawši Sokol z rozdělными napravami a zasadami wo to. K tomu słušeše, zo wukmanjachu so sokołow přez čestnu winowatosć woteběranja „Sokołskich Listow“ w čitanju serbskeho słowa, zo bě rozmožna rěč w jednotach zasadnje serbska, zo bě tež dopisowanje mjez zwjazkom a jednotami serbske, zo organizowaše so dopiso-

wanje do wokolnika, zo wuda so „Sokołski spěwnik“, zo wuda so material „Serbski čelozvučowanski system“, zo započa so wudawać „Sokołska džiwadłowa zběrka“, zo spěwachu w jednotach sokołske spěwy a nazwučowachu programy hač k džiwadłowym hram za swjedźenje atd.

„Serbska čelozvučowanska terminologija na druhej stronje njeje interna sokołska naležnosć. Wosebje serbskim wučerjam dyrbi serbske čelozvučowanje w šuli a nimo šule na wutrobje ležeć.“ Tute słowa dr. Šlecy nabychu na wažnosći po 1945, hdyž nastachu serbske šule a šule ze serbskej wučbu, hdyž založi so Serbski wučerski wustaw a založišej so Serbskej wyšej šuli w Budyšinje a Choćebuzu. Za šulstwo a za dalše zaměry wuda so w léce 1965 přeni material: Jan Wornar a Gerat Hrjehor staj awtoraj knižki „Čelozvučowanska a sportowa terminologija“.

M. Krawc
(Pokročowanje slěduje)

Sokołski volleyball wo Funkec a Nukec pokal

Serbska fachowa šula dobyćerka

Štwórty raz wuhra so sokołski Funkec a Nukec volleybalowy pokal ze šěstkami města Budyšina a Radworskeje Meje. W léce 1993 zrodzi so w mustwje Słowjana Budyšin myslička, nimo wubědžowanja wo pokal Domowiny dalše zetkanja serbskich mustwow někotre tydženje w běhu léta přewjesć. Patronat přewzašaj wobchodnik Torsten Funka (w mustwje Słowjana hraja) a napojowy wukwar Jan Nuk (z mustwa Meja Radwor).

tym zo dobychu w přémimaj lětomaj wučerjo Serbskeho gymnazija, přesadzi so loni kolektiw NSLDž. Lětsa pak doby wubědžowanje Serbska fachowa šula za socialnu pedagogiku. SFŠ bě najwurazniše, stajnje poňoličbnje a nimale stajnje w konstantnej zestawje hraja šěstka, kotraž měješe w P. Blümelu svojego wusahowaceho hrajerja. Domjaca hala tež někotre dypki wunjese. Słowjan Budyšin bě poprawom hladajo na hrajerske potency, na čole z T. Fasku a H. Kru-

schom, faworizowany, nje-hraješe pak ženje w konstantnej zestawje. Prestižny bój mjez Słowjanom a NSLDž rozsudzi tež tónkrót – kaž hižo při Domowinskim turněrje – Słowjan za sebj.

W běhu šěsć nježděl přewjedže so 19 hrow, nimale jenož w čelozvučowarni Serbskeho gymnazija. Tam pozbudžowachu wosebje w hrě serbskich gymnaziastow přeciwo wučerjam šulerjo swoje mustwo tak mócnje, zo doby w třećej sadźbje snadnje z 15:12. Přestąpił je Sokol Budyšin, dobywši jenož přeciwo Radworjej. Meja pokaza swoju najlěpšu hru přeciwo wučerjam, docpěwši 11 resp. 13 dypkow.

Scena z hry mjez NSLDž a Słowjanom Budyšin. J. Petrik (NSLDž) smjećuje.

Foto: M. Bulank

Tole drje je najlěpša wubranka hrajerjow: T. Faska, H. Krusch (wobaj Słowjan), J. Petrik, M. Suchy (wobaj NSLDž), M. Korjenk (gymnazij), P. Blümel (SFŠ).

Najlěpši hrajerjo nad 50 lětami běchu: R. Špotka, K. Reimann, W. Göhler (wšitcy Słowjan), M. Krawc, G. Pakoňnik (wobaj SFŠ), J. Nuk (Meja).

Najstarši hrajerjo běchu: A. Kowar (gymnazij), P. Šolta (Słowjan), J. Nuk (SFŠ), M. Bach (Sokol).

Na wuhódnoćensko-mytowanskim zarjadowanju 22. oktobra w Serbskim domje so sponsoromaj Janej Nukej a Torstenej Funce džakowachu, zasadnje zpožoenju a wotběhej turněra přihłosowachu. Podachu so namjety, mjez druhim tón, zo měli so mustwa z Kamjenskeho wokrjesa sobu zapřijeć. A wupraji so nadžija, zo móhli 1997 hry w nowej hali w Radworju přewjesć, snadž w formje wulkeho turněra ze wšemi mustwami.

P. Šolta

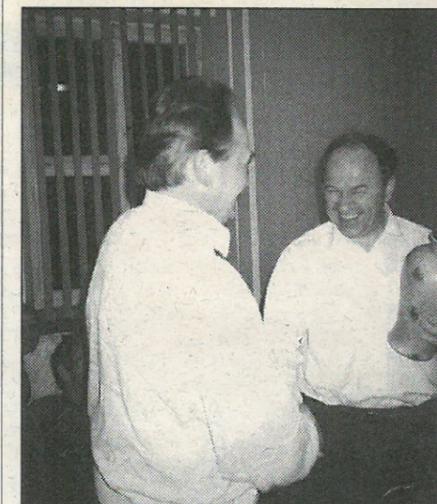
A tole je kónčna tabulka 1996:

1. Serbska fachowa šula za socialnu pedagogiku Budyšin	12:1	12
2. Słowjan Budyšin	10:2	10
3. NSLDž Budyšin	9:3	8
4. šulerjo Serbskeho gymnazija Budyšin	6:7	6
5. wučerjo Serbskeho gymnazija Budyšin	5:9	4
6. Sokol Budyšin	3:10	2
7. Meja Radwor	0:12	0

Wo pokal Sokola w kopańcy

W Njebjelčicach přewjedže so sobotu, 2. nazymnika, koparski turněr „starych knjezow“ wo nowy pokal Serbskeho Sokola. Na nim wobdželiču so mustwa z Hórkow, Radworja a hosćičelskich Njebjelčic. Bohužel njejsu seniorjo z Ralbic nastupili. Pokalny dobyćer buchu koparjo zelenožoltych z Hórkow, kotřiž wobě zetkani jasnje z 3:0 dobychu. Jednaćel Serbskeho Sokola Pétr Šolta přepoda při mytowanju dobyćerjow pokal Hórcanskemu kapitanej Heinijej Wjeli. Foto: M. Štr.

Sponsor Jan Nuk (napojnistwo) přepodawa swojemu kuzenkej Jurjej Nukej, hrajerjej mustwa SFŠ (Serbskeje fachoweje šule za socialnu pedagogiku Budyšin) dobyćerski pokal 1996.

Foto: J. Nuk